

УДК 658.14(075.8)

К. М. Каламбет,
аспірант, Полтавська державна аграрна академія

ПРИЗНАЧЕННЯ І ФУНКЦІЇ ФІНАНСОВОГО ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

К. Kalambet,
postgraduate student of Poltava state agrarian Academy.

PURPOSE AND FUNCTIONS OF FINANCIAL PLANNING AT THE ENTERPRISE

Визначено фінансове планування як важливий елемент корпоративного планового процесу. Визначено основні завдання фінансового планування на підприємстві. Виявлено проблеми, що існують на підприємстві в цій галузі, і об'єкти вдосконалення. Виходячи із змістовних елементів виділено складові системи фінансового планування на підприємстві. Зазначено, що найчастіше проблеми ефективного фінансового планування лежать в області визначення його основних функцій. Визначено основні функції фінансового планування, а саме: координації інтересів, єдиний порядок дій, мотивації, планування по окремих модулях, розробка системи документообігу; взаємозв'язок між планами; збалансованість планів.

Defined financial planning as an important element of corporate routine process. The main task of financial planning company. The problems that exist in the company in this area, and facilities improvement. Based on the content elements selected components of financial planning company. It is noted that most problems of efficient financial planning lie in the definition of its basic functions. The basic functions of financial planning, including: coordination of interests, the only course of action, motivation, planning for individual modules, system engineering documents; relationship between plans; balance plans.

Ключові слова: фінансове планування, завдання фінансового планування, система фінансового планування на підприємстві, функції фінансового планування, ефективність фінансового планування.

Key words: financial planning, objectives of financial planning, financial planning system at the plant, the functions of financial planning, financial planning efficiency.

ВСТУП

У ринковій економіці підприємство не може домогтися стабільного успіху, якщо не буде чітко й ефективно планувати свою діяльність, постійно збирати й акумулювати інформацію як про стан цільових ринків, положення на них конкурентів, так і про власні перспективи і можливості.

Актуальність фінансового планування на підприємстві в нинішніх умовах української дійсності обумовлена також переходом від командної моделі економіки, при якій планування здійснювалося централізовано, до ринкових відносин. Сучасний ринок висуває серйозні вимоги до підприємства. Складність і висока динамічність, що відбуваються на ньому створюють нові передумови для створення сучасних підходів до ефективного планування. Найважливішим елементом підприємницької господарської діяльності і управління підприємством є планування, у тому числі і фінансове.

Фінансове планування і прогнозування як галузі наукових досліджень знаходяться в центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Суттєвий

внесок у розв'язання проблем фінансового планування зробили такі вітчизняні і російські вчені: І.Т. Балабанов, І.А. Бланк, А.Н. Жилкіна, А.М. Ковальова, А.М. Поддєрьогін та ін. Значний науковий інтерес для осмислення проблем фінансів підприємств і фінансового планування представляють праці західних науковців: Р. Брейлі, Е. Грінолла, Є. Брігхема, Р.С. Каплана, С. Майерса, Д. П. Нортон, Дж.К. Хорна та ін.

Виходячи з актуальності проблеми удосконалення фінансового планування і прогнозування, як в Україні, так і інших країнах, останніми роками з'явилося досить багато публікацій, присвячених цій тематиці. В той же час, необхідно відзначити, що проблемі визначення функцій та їх реалізації на практиці на підприємстві приділяється недостатня увага, що у свою чергу знижує ефективність фінансового планування і прогнозування.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є визначення функцій фінансового планування на підприємстві для ефективної їх реалізації на практиці.

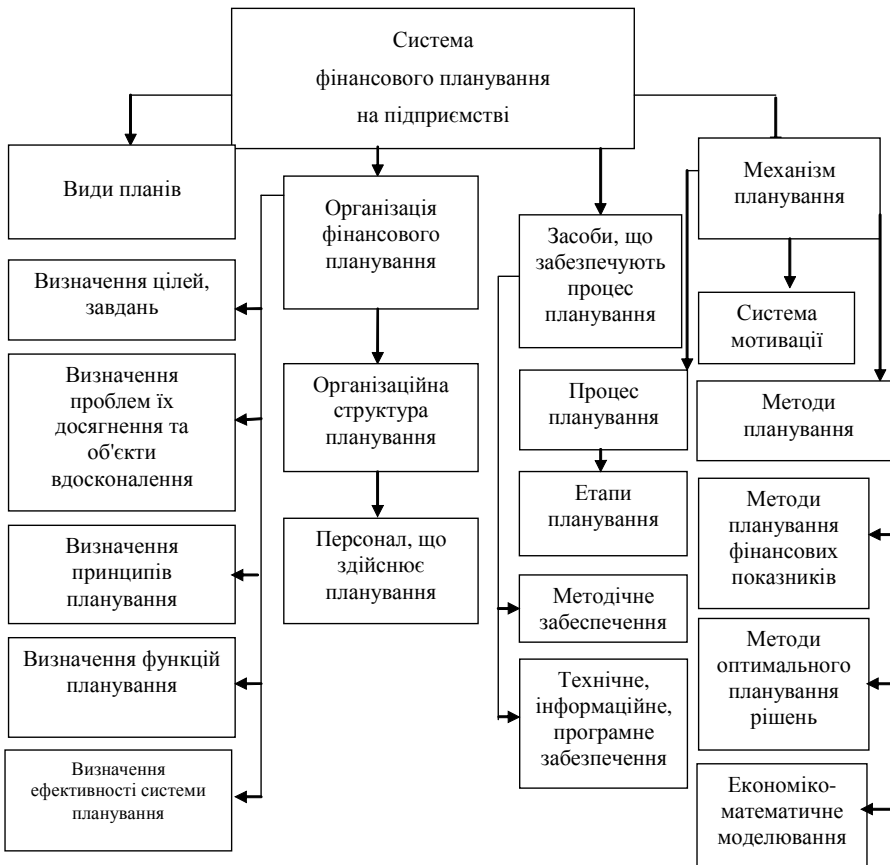

Рис. 1. Система фінансового планування на підприємстві

РЕЗУЛЬТАТИ

Планування є процесом розробки і прийняття цільових установок кількісного і якісного характеру і визначення ефективних заходів по їх досягненню.

Все це обумовлює необхідність розробки концепції фінансового планування. Особливо це стосується великих підприємств і корпорацій з розгалуженою структурою управління.

Фінансове планування є важливим елементом корпоративного планового процесу.

Фінансове планування — це планування всіх доходів і напрямів витрачання грошових коштів підприємства для забезпечення його функціонування і розвитку.

Для підприємства планування є тим процесом, який призводить до поліпшення показників діяльності та зростання прибутку. Отже, основні завдання фінансового планування на підприємстві полягають у:

- забезпеченні нормального відтворювального процесу необхідними джерелами фінансування;
- забезпеченні максимізації прибутку підприємства;
- дотриманні інтересів власників, кредиторів, акціонерів та інвесторів;
- забезпеченні виконання зобов'язань підприємства перед бюджетом та позабюджетними фондами;
- виявленні резервів та мобілізація ресурсів з метою ефективного використання прибутку та інших доходів, включаючи і позареалізаційні;
- контролі за фінансовим станом, платоспроможністю і кредитоспроможністю підприємства.

Для того, щоб розробити механізм вдосконалення організації фінансового планування на великому підприємстві, необхідно, перш за все, виділити проблеми, що існують на підприємстві в цій галузі, і об'єкти вдосконалення.

На підставі аналізу літературних джерел з фінансового планування було виявлено цілу низку проблем, з якими стикаються вітчизняні підприємства в області організації фінансового планування:

1. Нереальність сформованих фінансових планів, що пов'язано з необґрунтованістю планових даних по виробництву, планованої частки грошових коштів у розрахунках, заниженими термінами погашення дебіторської заборгованості, збільшеними потребами у фінансуванні. Основною причиною такого стану справ є функціональна роз'єднаність підрозділів, що беруть участь у складанні фінансових планів. У результаті плани не є реальним інструментом управління.

2. Низька оперативність складання планів. Це пов'язано з відсутністю чіткої системи підготовки і передачі планової інформації з відділу у відділ, з підрозділу в підрозділ, тривалістю процедури узгодження планів, недоліком і недостовірністю інформації.

3. Відсутність чітких внутрішніх стандартів складання планів.

4. Слабкий взаємозв'язок стратегічного планування та поточного.

5. Слабка здійснимість планів з точки зору забезпечення необхідними фінансовими та матеріальними ресурсами.

Багато причин виникнення проблем у галузі фінансового планування пов'язані з відсутністю організації самого процесу планування.

Причинами цього є: відсутність орієнтації на кінцевий результат, втрати інформації і її спотворення при передачі, проблеми на стиках між функціональними відділами і службами, надмірна тривалість процедур узгодження рішень, дублювання функцій.

Для вирішення зазначених проблем у галузі фінансового планування необхідно визначити, з якими елементами системи фінансового планування вони найбільшою мірою пов'язані і які інструменти можуть бути використані для їх вирішення.

Виходячи із змістовних елементів можна виділити наступні складові системи фінансового планування:

- види планів;
- організація фінансового планування (визначення цілей, завдань; визначення проблем їх досягнення та об'єкти вдосконалення; визначення принципів планування

ня; визначення функцій планування; визначення ефективності системи планування; організаційна структура планування);

— засоби, що забезпечують процес планування (методичне, технічне, інформаційне, програмне забезпечення);

— механізм планування (власне процес планування; система мотивації; методи планування).

Організація планування залежить від величини підприємства. На малих підприємствах не існує поділу управлінських функцій у власному розумінні цього слова, і керівники мають можливість самостійно вникнути завдання планування. На великих підприємствах робота зі складання планів повинна проводитися децентралізовано, бо саме на рівні підрозділів зосереджені кадри, які мають найбільший досвід в області виробництва, закупівель, реалізації, оперативного керівництва тощо. Тому саме в підрозділах і висуваються пропозиції щодо тих дій, які було б доцільно зробити в майбутньому [1, с. 48].

Найчастіше проблеми лежать в області визначення основних функцій фінансового планування на підприємстві.

До основних функцій фінансового планування можна віднести:

1. Координацію інтересів різних служб у процесі розробки плану і його реалізації.

2. Єдиний порядок дій при плануванні для всіх працівників підприємства.

3. Систему мотивації, спрямовану на ефективне використання матеріального та інтелектуального потенціалу підприємства.

4. Здійснення процесу планування за окремими модулями, що істотно спрощує процес розробки та реалізації плану, а також контроль за його виконанням.

5. Розробка системи документообігу, сенс якої полягає в тому, що на її основі можна отримати об'єктивне уявлення про виробничо-господарську і фінансово-економічну діяльність на підприємстві.

6. Взаємозв'язок між довгостроковими і короткостроковими планами в цілях знаходження оптимального рішення в умовах обмеженого альтернативного використання ресурсів.

7. Збалансованість планів підприємства між собою.

Таким чином, тільки в результаті реалізації цих функцій на практиці можна говорити про постановку і організацію фінансового планування на підприємстві.

ВИСНОВКИ

Система планування на підприємстві включає наступні складові: види планів; організацію фінансового планування; засоби, що забезпечують процес планування та механізм планування. Від комплексної реалізації зазначених елементів залежить ефективність фінансового планування на підприємстві.

Основні проблеми, з якими стикаються вітчизняні підприємства в області організації фінансового планування, полягають у: нереальності сформованих фінансових планів; низької оперативності складання планів; відсутності чітких внутрішніх стандартів складання

планів; слабкому взаємозв'язку стратегічного планування та поточного; слабкої здійснимості планів з точки зору забезпечення необхідними фінансовими та матеріальними ресурсами. Для вирішення зазначених проблем у галузі фінансового планування необхідно визначити, з якими елементами системи фінансового планування вони найбільшою мірою пов'язані і які інструменти можуть бути використані для їх вирішення.

Зазначені проблеми обумовлені також визначенням основних функцій фінансового планування на підприємстві. Основними функціями фінансового планування є: координації інтересів, єдиний порядок дій, мотивації, планування по окремих модулях, розробка системи документообігу; взаємозв'язок між планами; збалансованість планів.

Література:

1. Ковалева А. М. Финансы в управлении предприятием / А.М. Ковалева. — М.: Финансы и статистика, 1995. — 317 с.

2. Семенов Г.А. Фінансове планування і управління на підприємствах: навч. посібник / Г.А. Семенов, В.З. Бугай, А.Г. Семенов, А.В. Бугай. — Київ: Центр учбової літератури, 2007. — 432 с.

3. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства: навч. посібник 3-є вид. / Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. — К.: Каравела, 2008. — 352 с.

4. Марцин В. С. Планування як основна складова процесу фінансової діяльності / В.С. Марцин // Фінанси України. — 2008. — № 4. — С. 23—31.

5. Хасси Д. Стратегия и планирование. Путеводитель менеджера / Д. Хасси; пер. с англ. под ред. Л.А. Трофимовой. — СПб.: Питер, 2001. — 384 с.

6. Линдгрэн М. Сценарное планирование. Связь между будущим и стратегией / М. Линдгрэн, Х. Бандхольд / [Пер. с англ. И. Ильиной]. — М.: ЗАО "Олимп-Бизнес", 2009. — 256 с.

References:

1. Kovaleva, A. M. (1995), *Finansy v upravlenii predpriyatiiem* [Finance in enterprise management], *Finansy i statistika*, Moskva, Rossiya.

2. Semenov, H. A. (2007), *Finansove planuvannia i upravlinnia na pidpriemstvakh* [Financial planning and management in enterprises], *Tsentr uchbovoi literatury*, Kyiv, Ukraine.

3. Tarasiuk, H. M. (2008), *Planuvannia diial'nosti pidpriemstva* [Planning business], *Karavela*, Kyiv, Ukraine.

4. Martsyn, V. S. (2008), "Planning as the main component of financing activities", *Planuvannia iak osnovna skladova protsesu finansovoi diial'nosti*, *Finansy Ukrainy*, vol. 4, pp. 23—31.

5. Hassi, D. (2001), *Strategija i planirovanie. Putevoditel' menezhera* [Strategy and Planning. Virtual Tours Manager], *SPb.: Piter, Rossiya*.

6. Lindgren, M. (2009), *Scenarnoe planirovanie. Svjaz' mezhdubudushhim i strategiej* [Stsenarnoe planning. Communications Between the future and Strategy], *ZAO "Olimp-Biznes"*, Moskva, Rossiya.

Стаття надійшла до редакції 02.11.2014 р.